משנה שלובה

המשניות הנלמדות השבוע (לפי הלוח היומי) עם רע״ב משולב

לע״נ מו״ח רבי יוסף מרדכי שלמה ב״ר יעקב. נלב״ע י״ט תשרי תשפ״ו

יד - כ חשון, אהלות פי״ב מ״ה - פי״ד מ״ד

אהלות פרק יב, פרק 'נסר'.

ה

קוֹרוֹת הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּה שֶׁאֵין עֲלֵיהֶן מַעֲזִיבָה - טיט וּצְרוֹרוֹת שֶׁרגילים לָשׂוּם עַל גַּבֵּי קוֹרוֹת, **וְהֵן מְכֻוָּנוֹת** - קוֹרָה הָעֶלְיוֹנָה כְּנֶגֶד הַתַּחְתּוֹנָה וְכָל אַחַת יֵשׁ בָּהּ רֹחַב טֶפַח, **טֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן, תַּחְתָּיָה טְמֵאָה.** וְשֶׁעַל גַּבָּהּ טָהוֹר, שֶׁהַקּוֹרָה חוֹצֶצֶת. וְהֵנִי מִלֵּי כְּשֶׁיֵּשׁ בַּקּוֹרוֹת פּוֹתֵחַ טֶפַח שֶׁהֵן רְחָבוֹת טֶפַח, אֲבָל אֵין רְחָבוֹת טֶפַח לֹא מְבִיאוֹת טֻמְאָה וְלֹא חוֹצְצוֹת וּכְמַאן דְּלֵיתַנְהוּ דָּמֵי, וְנִמְצָא טֻמְאָה כְּאִלּוּ עוֹמֶדֶת בָּאֲוִיר.

בֵּין הַתַּחְתּוֹנָה לָעֶלְיוֹנָה, בֵּינֵיהֶן טְמֵאָה. וְשֶׁתַּחַת הַתַּחְתּוֹנָה וְשֶׁעַל הָעֶלְיוֹנָה טְהוֹרִים, דִּשְׁתֵּיהֶן חוֹצְצוֹת.

עַל גַּבֵּי הָעֶלְיוֹנָה, כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טְמֵאָה. וְשֶׁתַּחַת כֻּלָּן טָהוֹר.

הָיוּ הָעֶלְיוֹנוֹת כְּבֵין הַתַּחְתּוֹנוֹת - כְּנֶגֶד אֲוִיר הַתַּחְתּוֹנוֹת. וְרָחְבָן כְּשִׁעוּר אֲוִיר שֶׁבֵּינֵיהֶן, שֶׁאִם תַּעֲלֶה אֶת הַתַּחְתּוֹנוֹת אוֹ תוֹרִיד אֶת הָעֶלְיוֹנוֹת נִמְצָא הַכֹּל סָתוּם, **טֻמְאָה תַּחַת אַחַת מֵהֶן, תַּחַת כֻּלָּם טְמֵאָה** - כְּאִלּוּ הָיְתָה תִּקְרָה שָׁוָה. וְעַל גַּבָּן טָהוֹר. **עַל גַּבֵּיהֶן, כְּנֶגְדּוֹ עַד הָרָקִיעַ טְמֵאָה:**

ו

קוֹרָה שֶׁהִיא נְתוּנָה מִכֹּתֶל לְכֹתֶל וְטֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, אִם יֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח, מְבִיאָה אֶת הַטֻּמְאָה תַּחַת כֻּלָּהּ. כָּל כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ טְמֵאִים, דִּמְבִיאָה טֻמְאָה לְכֻלָּהּ. וְשֶׁעַל גַּבָּהּ טְהוֹרִים, דְּחוֹצֶצֶת בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה. **וְאִם לָאו** - שֶׁאֵינָהּ רְחָבָה טֶפַח, **טֻמְאָה בוֹקַעַת וְעוֹלָה** - דְּאִם טֻמְאָה תַּחְתֶּיהָ, כֵּלִים שֶׁעַל גַּבָּהּ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים, **בוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת.** דְּאִם טֻמְאָה עַל גַּבָּהּ, כֵּלִים שֶׁתַּחְתֶּיהָ כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טְמֵאִים.

כַּמָּה יִהְיֶה בְּהֶקֵּפָהּ וְיֵהָא בָּהּ פּוֹתֵחַ טֶפַח. בִּזְמַן שֶׁהִיא עֲגֻלָּה, הֶקֵּפָהּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. דְּכָל שֶׁיֵּשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח יֵשׁ בְּהֶקֵּפוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדִבְרֵי הַיָּמִים (ב ד) בַּיָּם שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה עָשֶׂר בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל שְׂפָתוֹ עָגוֹל סָבִיב וְקָו שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב.

בִּזְמַן שֶׁהִיא מְרֻבַּעַת, אַרְבָּעָה, שֶׁהַמְרֻבָּע יָתֵר עַל הֶעָגוֹל רְבִיעַ:

ז

עָמוּד שֶׁהוּא מְטֻלְטָל לָאֲוִיר, אִם יֵשׁ בְּהֶקֵּפוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה תַּחַת דָּפְנוֹ. וְאִם לָאו, טֻמְאָה בוֹקַעַת וְעוֹלָה, בוֹקַעַת וְיוֹרֶדֶת:

עָמוּד שֶׁהוּא מְטֻלְטָל לָאֲוִיר. עָמוּד עָגֹל שֶׁמְּשֻׁלָּךְ בָּאָרֶץ וְשׁוֹכֵב עַל עִגּוּלוֹ. בָּאֲוִיר, כְּגוֹן בָּהָצֵר אוֹ בַּגִּנָּה. וּבְאֶמְצַע הָעִגּוּל הוּא מַתְחִיל לְהַאֲהִיל עַל הָאָרֶץ וְהוֹלֵךְ וּמִתְקַצֵּר מִכָּאן וּמִכָּאן עַד תַּחְתִּיתוֹ שֶׁסָּמוּךְ לָאָרֶץ, וּלְעִנְיַן הֲבָאַת טֻמְאָה בָּעִינַן טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח מְרֻבָּע, וְאִם יֵשׁ כָּאן לְצַד הַחוּץ מִתַּחְתָּיו רוּם טֶפַח, אַף עַל פִּי שֶׁלְּמַטָּה בְּסָמוּךְ בְּמָקוֹם שִׁכִּיבָתוֹ לָאָרֶץ אֵין רוּם טֶפַח - כֻּלּוֹ מִטַּמֵּא בְּאֹהֶל, דְּנִדּוֹן כְּשִׁפּוּעֵי אֹהָלִים.

וְעַמּוּד עָגֹל כְּשֶׁיֵּשׁ בְּהֶקֵּפוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה טְפָחִים נִמְצָא רָחְבּוֹ שְׁמֹנָה טְפָחִים, דְּכָל שֶׁיֵּשׁ בְּרָחְבּוֹ טֶפַח יֵשׁ בְּהֶקֵּפוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, וְנִמְצָא דְּיָכוֹל אָדָם לְרַבֵּעַ תַּחַת דָּפְנוֹ שֶׁמִּכָּאן וּמִכָּאן טֶפַח עַל טֶפַח בְּרוּם טֶפַח.

שֶׁהֲרֵי כְּשֶׁיֵּשׁ כָּאן רִבּוּעַ שֶׁל שְׁמֹנָה עַל שְׁמֹנָה, אִם תַּעֲשֶׂה בְּתוֹכוֹ עִגּוּל שֶׁל שְׁמֹנָה, נִמְצָא הַזָּוִיוֹת עוֹדְפִים שְׁמֹנָה חֲמָשִׁים לְכָל קֶרֶן וְקֶרֶן, דְּכָל אַמְתָּא בְּרִבּוּעַ אַמְתָּא וּתְרֵי חֻמְשֵׁי בַּאֲלַכְסוֹנָהּ, נִמְצָא הָאֲלַכְסוֹן עוֹדֵף עַל הָרֹחַב שִׁשָּׁה עָשָׂר חֲמָשִׁין, תֵּן מֵהֶם מֵחֲצָה לְקֶרֶן זֶה וּמֵחֲצָה לְקֶרֶן זֶה, הֲרֵי לְכָל אֶחָד שְׁמֹנָה חֲמָשִׁין.

וְאִם בָּאתָ לַעֲשׂוֹת בְּקֶרֶן זָוִית שְׁחוּץ לְעִגּוּל רִבּוּעַ שֶׁל טֶפַח עַל טֶפַח, נִמְצָא אֲלַכְסוֹנוֹ עוֹדֵף עַל רָחְבּוֹ שְׁנֵי חֲמָשִׁים, וְנִמְצָא מִדַּת אֲלַכְסוֹנוֹ שִׁבְעָה חֲמָשִׁים, לֹא נִשְׁתַּיֵּר לָנוּ יוֹתֵר עַל הַצָּרֵךְ אֶלָּא חֹמֶשׁ אֶחָד, וּמְשׁוּם חֹמֶשׁ אֶחָד לֹא דָק. וְעוֹד, דְּכָל אַמְּתָא בְּרִבּוּעַ אַמְּתָא וּתְרֵי חֻמְשֵׁי בַּאֲלַכְסוֹנָהּ אֵינוֹ מְכֻוָּן לְגַמְרֵי, שֶׁחָסֵר מִמֶּנּוּ מְעַט:

ח

כַּזַּיִת מִן הַמֵּת מְדָבָק לָאַסְקֻפָּה שֶׁהָאַסְקֻפָּה רְחָבָה וְטֻמְאָה מְדֻבֶּקֶת בָּאַסְקֻפָּה מִן הַשְּׁקוּף וְלַחוּץ, רַבִּי **אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא אֶת הַבַּיִת.** רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲשִׁיב כָּל הָאַסְקֻפָּה כַּבַּיִת, הִלְכָךְ מְטַמֵּא אֶת הַבַּיִת. רַבִּי **יְהוֹשֻׁעַ מְטַהֵר.** וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סָבַר מִן הַשְּׁקוּף וְלַחוּץ אֵין הָאַסְקֻפָּה חֲשׁוּבָה כַּבַּיִת. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

הָיָה נָתוּן תַּחַת הָאַסְקֻפָּה, יְדוֹן מֻחֱצֶה לְמֻחֱצֶה. מֻחֲצִיָּהּ שֶׁל אַסְקֻפָּה וּלְפָנִים כְּלִפְנִים וְהַבַּיִת טָמֵא, מֻחֲצִיָּהּ וְלַחוּץ כְּלַחוּץ וְהַבַּיִת טָהוֹר, מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה הַבַּיִת טָמֵא.

מָדָבָק לַמַּשְׁקוֹף תַּחַת הַמַּשְׁקוֹף מִן הַשְּׁקוּף וְלַחוּץ, **הַבַּיִת טָמֵא** דַּאֲפִלּוּ מִן הַשְּׁקוּף וְלַחוּץ חָשׁוּב בַּיִת. רַבִּי **יוֹסֵי מְטַהֵר.** דְּלָא חֲשִׁיב לֵיהּ כַּבַּיִת. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי.

הָיָה נָתוּן בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הַנּוֹגֵעַ בַּמַּשְׁקוֹף, טָמֵא. הַנּוֹגֵעַ בָּאַסְקֻפָּה, רַבִּי **אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא** דַּחֲשִׁיב כָּל הָאַסְקֻפָּה כַּבַּיִת. רַבִּי **יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, מְטַפַּח וּלְמַטָּן, טָהוֹר** דְּכִקְרַקַּע דָּמֵי. **מְטַפַּח וּלְמַעְלָן, טָמֵא.** וְאַף עַל גַּב דְּכִשֶּׁמְּדַבֵּק לָאַסְקֻפָּה מְטַהֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַבַּיִת, הָכָא כְּשֶׁהַטֻּמְאָה בַּבַּיִת מְטַמֵּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בָּאַסְקֻפָּה מִטֶּפַח וּלְמַעְלָה, מִשּׁוּם דְּדֶרֶךְ טֻמְאָה לָצֵאת וְלֹא לִכָּנֵס. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

*

פרק יג, פרק 'העושה מאור', ובו ו משניות

א

הָעוֹשֶׂה מָאוֹר חִלּוּן הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה **בַּתְּחִלָּה** מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנָא סֵיפָא 'שִׁיָּרֵי הַמָּאוֹר' תָּנָא רֵישָׁא 'בִּתְחִלָּה', **שִׁעוּרוֹ מְלֹא מַקְדֵּחַ גָּדוֹל שֶׁל לִשְׁכָּה.** הוּא כְּפוּנְדְיוֹן הָאִסְטְלְקִי וּכְסֶלַע נֵרוֹנִית וְיִשְׁנוֹ כִּמְלֹא נֶקֶב שֶׁל עוֹל. אִם יֵשׁ בַּחִלּוּן כַּשִּׁעוּר הַזֶּה, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְצַד אַחֵר.

שִׁיָּרֵי הַמָּאוֹר אִם נִשְׁאַר מִן הַחִלּוּן שֶׁלֹּא נִסְתַּם, **רוֹם אֶצְבָּעַיִם עַל רֹחַב הַגּוּדָל. אֵלּוּ הֵן שִׁיָּרֵי הַמָּאוֹר, חִלּוּן שֶׁסְּתָמָהּ וְלֹא הִסְפִּיק לְגָמְרָהּ.**

חָרְרוּהוּ מַיִם שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה הַחוֹר עַל יְדֵי אָדָם אֶלָּא עַל יְדֵי מְרוּצַת הַמַּיִם, **אוֹ שְׁרָצִים** כְּגוֹן הַחֹלֶד וְהָעַכְבָּר, **אוֹ שֶׁאָכָלַתּוּ מַלַּחַת** שֶׁהָאָרֶץ מְלֻחָה וּמִתְבַּקַּעַת מֵאֵלֶיהָ, **שִׁעוּרוֹ מְלֹא אָגְרוֹף.** אָגְרוֹפוֹ שֶׁל בֶּן אַבְטִיחַ. אָדָם גָּדוֹל שֶׁהָיָה הָאָגְרוֹף שֶׁלּוֹ כְּרֹאשׁ גָּדוֹל שֶׁל כָּל אָדָם.

חָשַׁב עָלָיו לְתַשְׁמִישׁ חִלּוּן שֶׁחָרְרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׁרָצִים, שֶׁחִשֵּׁב לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וּלְהַנִּיחַ שָׁם חֲפָצָיו, **שִׁעוּרוֹ פּוֹתֵחַ טֶפַח. לְמָאוֹר** לְהַכְנִיס אוֹרָה, **שִׁעוּרוֹ מְלֹא מַקְדֵּחַ.**

*

הַסְּרִיגוֹת מְחִצָּה כְּמִין סְבָכָה מְסֹרֶגֶת שֶׁעוֹשִׂים בַּחַלּוֹנוֹת שֶׁל אוֹצָרוֹת, **וְהָרְפָפוֹת** מְחִצָּה מְסֹרֶגֶת שֶׁעוֹשִׂים בַּחַלּוֹנוֹת שֶׁל בָּתֵּי הַקִּיץ שֶׁיּוֹשְׁבִים שָׁם לְהִתְקָרֵר, **מִצְטָרְפוֹת כְּמְלֹא מַקְדֵּחַ** אֲוִיר שֶׁבֵּין הַסְּרִיגוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּמָקוֹם אֶחָד כְּמְלֹא מַקְדֵּחַ מִצְטָרְפִין בֵּין כֻּלָּם לְכִמְלֹא מַקְדֵּחַ, **כִּדְבָרֵי בֵּית שַׁמַּאי. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּמָקוֹם אֶחָד מְלֹא מַקְדֵּחַ.**

לְהָבִיא הַטֻּמְאָה וּלְהוֹצִיא הַטֻּמְאָה. לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וּלְהוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה. לָאו אַפְלוּגְתָּא דְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל קָאֵי, אֶלָּא אַשְׁעוּרִים דְּרֵישָׁא קָאֵי. וְהָכִי קָאָמַר, מִלֹּא מַקְדֵּחַ וּמִלֹּא אָגְרוֹף וּפוֹתֵחַ טֶפַח דַּאֲמַרַן, כָּל הַשִּׁעוּרִין הַלָּלוּ בֵּין לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת בֵּין לְהוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה מִן הַבַּיִת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, לְהָבִיא הַטֻּמְאָה וּלְהוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טָפַח. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פָּלִיג, וְסָבַר בֵּין לְהָבִיא בֵּין לְהוֹצִיא כֻּלָּן שִׁעוּרָן בְּפוֹתֵחַ טָפַח, וְלֵית לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁעוּר שֶׁל מְלֹא מַקְדֵּחַ וּמְלֹא אֶגְרוֹף כְּלָל. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

[כתבנו בסוף המשנה כגירסת הרע"ב, וי"ג בסיפא - רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, לְהָבִיא הַטֻּמְאָה, אֲבָל לְהוֹצִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טָפַח: עי' תוי"ט]

ב

חַלּוֹן שֶׁהִיא לָאֲוִיר, שִׁעוּרָהּ מְלֹא מַקְדֵּחַ. חַלּוֹן הֶעָצוּי לַמָּוֵיט. לְהַכְנִיס בּוֹ אֲוִיר הָעוֹלָם, וְהֵינוּ חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְמָאוֹר. וּמְשׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנֵי בָּנָה בַּיִת חוּצָה לָהּ, הַדַּר תַּנְיֵהּ.

בָּנָה בַּיִת חוּצָה לָהּ כְּנֶגֶד הַחַלּוֹן, וְנִתְבַּטֵּל אֲוִיר שֶׁל חַלּוֹן, שִׁעוּרָהּ בְּפוֹתֵחַ טָפַח. כְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ.

נָתַן אֶת הַתִּקְרָה בְּאֶמְצַע הַחַלּוֹן שֶׁנִּמְצָא הַחַלּוֹן חֶצְיוֹ לְמַעְלָה מִן הַתִּקְרָה וְחֶצְיוֹ לְמַטָּה, הַתַּחְתּוֹן בְּפוֹתֵחַ טָפַח, הַחַלּוֹן הַמִּתְחַתּוֹן פְּפוֹתֵחַ טָפַח. כְּדִין חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ, דְּהָא אֵין כָּאן אֲוִיר, וְהָעֶלְיוֹן מְלֹא מַקְדֵּחַ. דִּלְמַעְלָה מִן הַתִּקְרָה הוּא לַאֲוִיר:

ג

הַחוֹר שֶׁבַּדֶּלֶת בְּאֶמְצַע הַדֶּלֶת, דְּאֵינוֹ עָשׂוּי לַאֲוִיר, שִׁעוּרוֹ מְלֹא אֶגְרוֹף, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי שַׁרְפּוֹן אוֹמֵר, בְּפוֹתֵחַ טָפַח.

שִׁיר בָּהּ הֶחָרֵשׁ הָאֻמָּן שֶׁתִּקֵּן אֶת הַדֶּלֶת, מִלְמַטָּן כְּגוֹן שֶׁשִּׁיר סָמוּךְ לָאַסְקֻפָּה, אוֹ מִלְמַעְלָן סָמוּךְ לַמַּשְׁקוֹף,

הֲגִיפָהּ סְגָרָהּ וְלֹא מֵרָקָהּ לֹא גְמָרָהּ, אוֹ שֶׁפִּתַּחְתּוּ הָרוּחַ כְּלוּמַר, אוֹ שֶׁמֵּרַק אֶת הַסְּגִירָה אֶלָּא שֶׁבָּאתָה הָרוּחַ וּפִתַּחְתּוּ, שִׁעוּרוֹ מְלֹא אֶגְרוֹף. דְּכֵיוָן דִּנְפִתַּח מִמֵּילָא הָוֵי כַּחֲרָרוּהוּ מַיִם אוֹ שְׂרָצִים.

וּבְהַךְ סֵיפָא לֹא פָּלִיג רַבִּי טַרְפוֹן, מִשּׁוּם דְּחוֹר שֶׁבָּאֶמְצַע עָשָׂה הֶחָרֵשׁ בְּמִתְכַּוֵּן, וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לַחוֹר אֶלָּא קְצָרִים הָיוּ הַדַּפִּין שֶׁנַּעֲשָׂה מֵהֶן הַדֶּלֶת וְעָלְתָה בְּדַעְתּוֹ לְהַנִּיחַ הַנֶּקֶב בָּאֶמְצַע יוֹתֵר מִלְּהַנִּיחַ לְמַטָּה אוֹ לְמַעְלָה, וְדָמֵי לְעָשָׂה בְּמִתְכַּוֵּן, אֲבָל כְּשֶׁהִנִּיחוֹ מִלְּמַטָּה אוֹ מִלְּמַעְלָה אֵין זֶה כְּעוֹשֶׂה בַּיָּדַיִם, אֶלָּא מֻחְמֶּמֶת שֶׁהַנְּסָרִים קְצָרִים וְלֹא נִתְמַלֵּא הַנֶּקֶב:

ד

הָעוֹשֶׂה מָקוֹם לְקָנֶה שְׁנֵקֶב נֶקֶב מִפֶּלֶשׂ בַּכֹּתֶל לְהַנִּיחַ שָׁם קָנֶה שֶׁל אוֹרְגִים, וּלְאַסְפָּתִי חֶרֶב בִּלְשׁוֹן יָוָן קוֹרִין אִסְפִּתִי. וְיֵשׁ לָאוֹרְגִים כְּלִי כְּתַבְנִית חֶרֶב, וּלְנֵר, שִׁעוּרוֹ כָּל שֶׁהוּא לְהָבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לְצַד הָאַחֵר, כִּדְבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים, בְּפוֹתֵחַ טָפַח.

לָזוּן אֶת עֵינָיו לְהִסְתַּכֵּל מִשָּׁם לִרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ לֶחָצֵר, וּלְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ, וּלְתַשְׁמִישׁ לְהַצְנִיעַ שָׁם חֲפָצָיו, בְּפוֹתֵחַ טָפַח:

ה

אֵלּוּ מְמַעֲטִין אֶת הַטָּפַח: חַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טָפַח וְהָיָה אֶחָד מִכָּל הָנֵי דַּחֲשִׁיב הָכָא מֻנָּח בּוֹ וּמְמַעֵט אֶת הָאֲוִיר מִטָּפַח, חוֹצֵץ, שֶׁאֵין הַטֻּמְאָה עוֹבֶרֶת לְצַד אַחֵר.

פָּחוֹת מִכַּזַּיִת בָּשָׂר מְמַעֵט עַל יְדֵי רֹבַע עֲצָמוֹת, אִם יֵשׁ בַּבַּיִת רֹבַע עֲצָמוֹת דְּמִטַּמֵּא בְּאֹהֶל, וּפָחוֹת מִכַּזַּיִת מִבְּשַׂר הַמֵּת מֻנָּח בַּחַלּוֹן, מְמַעֵט. וְדַוְקָא פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, דְּאִלּוּ כַּזַּיִת, הוּא עַצְמוֹ מְטַמֵּא בְּאֹהֶל. וְדַוְקָא עַל יְדֵי רֹבַע עֲצָמוֹת, אֲבָל אִי אִיכָּא בַּבַּיִת כַּזַּיִת בָּשָׂר מִן הַמֵּת, אֵין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת זֶה מְמַעֵט, דְּאַדְרַבָּה בָּשָׂר מִצְטָרֵף עִם בָּשָׂר. וְהֵינוּ טַעֲמָא נַמִּי דְּדַוְקָא בָּשָׂר מְמַעֵט עַל יְדֵי עֲצָמוֹת וְלֹא עֲצָמוֹת עַל יְדֵי עֲצָמוֹת, דַּעֲצָמוֹת אַעֲצָמוֹת מִצְטָרְפִי,

וּפָחוֹת מֵעֲצָם כַּשְּׂעֹרָה מְמַעֵט עַל יְדֵי כַּזַּיִת בָּשָׂר. אֲבָל עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה לֹא מְמַעֵט, מִשּׁוּם דְּמִטַּמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא.

פָּחוֹת מִכַּזַּיִת מִן הַמֵּת הַשְׁתָּא הַדַּר תַּנְיֵהּ אַף עַל גַּב דְּתָנָא לֵיהּ רֵישָׁא, לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּמְמַעֵט עַל יְדֵי כָּל הַמִּטַּמְּאִין בְּאֹהֶל, כְּגוֹן רְבִיעִית דָּם וּמְלֹא תַרְוֵד רָקָב וְכָל אוֹתָן הַשְּׁנוּיִין בְּפֶרֶק ב', פָּחוֹת מִכַּזַּיִת מִן הַנְּבֵלָה וְכוּ'. כָּל הָנֵי דַּחֲשִׁיב מִכָּאן וָאֵילָךְ, מְמַעֲטֵי בֵּין עַל יְדֵי עֲצָמוֹת בֵּין עַל יְדֵי בָּשָׂר, פָּחוֹת מִכָּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ, פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה אֲכָלִים שֶׁאֵין אֹכֶל פָּחוֹת מִכַּבֵּיצָה מְטַמֵּא אֲחֵרִים וְלֹא מְקַבֵּל טֻמְאָה מִן הַתּוֹרָה, הִלְכָךְ מְמַעֵט וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה,

הַתְּבוּאָה שֶׁבַּחֲלוֹן, וְהַפְּתִיתָהּ. שֶׁהִשְׁרִישָׁה רָחוֹק מִן הַכֹּתֶל וְנִתְפַּשְׁטוּ עֲנָפֶיהָ וְסָגְרוּ אֶת הַחַלּוֹן, דִּמְחֻבָּר לַקַּרְקַע הִיא, **וְכָבֵי שֵׁישׁ בָּהּ מַמָּשׁ** - קוּרֵי עַכָּבִישׁ נִקְרָאִים כָּבֵי. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי כְּמִין קוּרֵי עַכָּבִישׁ נִמְצָא בְּתוֹךְ הַקָּנֶה. וּפְעָמִים שֶׁהוּא דַק מְאֹד וְהוּא כָּבֵי שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ, וּפְעָמִים שֶׁהוּא כְּעֵין אֲרִיגַת בֶּגֶד וְהוּא כָּבֵי שֵׁישׁ בּוֹ מַמָּשׁ, **וְנִבְלַת הָעוֹף הַטָּהוֹר שֶׁלֹּא חִשַּׁב עָלֶיהָ** - שֶׁנִּבְלַת עוֹף טָהוֹר אֵינָהּ מְטַמְּאָה עַד שֶׁיְּחַשֵּׁב עָלֶיהָ לֶאֱכִילָה, וְאֵז מְטַמְּאָה טֻמְאַת אֳכָלִים בְּכַבִּיצָה וְאֵינָהּ צְרִיכָה הֶכְשֵׁר, **וְנִבְלַת עוֹף הַטָּמֵא שֶׁחִשַּׁב עָלֶיהָ וְלֹא הִכְשִׁירָהּ, אוֹ הִכְשִׁירָהּ וְלֹא חִשַּׁב עָלֶיהָ:**

נִבְלַת עוֹף טָמֵא שֶׁחִשַּׁב עָלֶיהָ וְלֹא הִכְשִׁירָהּ. דִּנְבֵלַת עוֹף טָמֵא צְרִיכָה מַחֲשָׁבָה וּצְרִיכָה הֶכְשֵׁר, כְּלוֹמַר שֶׁיָּבֹא עָלֶיהָ מַיִם אוֹ אֶחָד מִשִּׁבְעָה מַשְׁקִין, וְאִם חָסֵר מַחֲשָׁבָה אוֹ הֶכְשֵׁר, טְהוֹרָה, וּמְמַעֶטֶת וְחוֹצֶצֶת בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה:

ו

אֵלּוּ שֶׁאֵינָן מְמַעֲטִים: אֵין הָעֶצֶם מְמַעֵט עַל יְדֵי עַצְמוֹת, וְלֹא בָשָׂר עַל יְדֵי בָשָׂר, וְלֹא כַּזַּיִת מִן הַמֵּת, וְלֹא כַּזַּיִת מִן הַנִּבְלָה, וְלֹא כָּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ, וְלֹא כְּבֵיצָה אֳכָלִים, וְלֹא תְּבוּאָה שֶׁבַּחֲלוֹנוֹת, וְלֹא תְּבוּאָתָהּ שֶׁפִּתְּחָהּ מַמָּשׁ. מִשּׁוּם דְּדַעְתּוֹ לְפַנּוֹתָהּ שֶׁהִיא מְקַלְקֶלֶת אֶת הַכֹּתֶל, וְכָל דָּבָר שֶׁדַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתוֹ אֵינוֹ מְמַעֵט בַּחַלּוֹן. וּלְעֵיל אֲמַרִי שֶׁהִשְׁרִישָׁה רָחוֹק מִן הַכֹּתֶל, דְּהַשְׁתָּא אֵין דַּעְתּוֹ לְפַנּוֹתָהּ,

וְלֹא כְּבֵי שֶׁאֵין בָּהּ מַמָּשׁ, וְלֹא נִבְלַת הָעוֹף הַטָּהוֹר שֶׁחִשַּׁב עָלֶיהָ, וְלֹא נִבְלַת עוֹף הַטָּמֵא שֶׁחִשַּׁב עָלֶיהָ וְהִכְשִׁירָהּ, וְלֹא הַשְׁתִּי וְהָעֵרֶב הַמְנֻגָּעִים דְּשִׁתִּי וְעֵרֶב מִטַּמְּא בִּנְגָעִים, וְדָבָר טָמֵא אֵינוֹ מְמַעֵט, **וְלֹא לְבֵנָה מִבֵּית הַפְּרָס** - הַלְּבֵנָה הָעֲשׂוּיָה מֵעֲפַר בֵּית הַפְּרָס, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר**.** רַבִּי מֵאִיר סָבַר שֶׁהִיא טְמֵאָה כְּמוֹ שֶׁעֲפַר בֵּית הַפְּרָס טָמֵא, הִלְכָךְ אֵינָהּ מְמַעֶטֶת בַּחַלּוֹן.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, הַלְּבֵנָה מְמַעֶטֶת, מִפְּנֵי שֶׁעֲפָרָהּ טָהוֹר. וְרַבָּנָן סָבְרֵי לֹא טִמְּאוּ אֶלָּא גּוּשׁ כִּבְרִיָּתוֹ הַבָּא מִבֵּית הַפְּרָס, וְלֹא הֶעָפָר אֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁגִּבְּלוֹ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְשִׁעוּר הַגּוּשׁ, כְּפִיקָה גְּדוֹלָה שֶׁל סַקָּאִים, שֶׁהוּא כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִין.

זֶה הַכְּלָל, הַטָּהוֹר מְמַעֵט, וְהַטָּמֵא אֵינוֹ מְמַעֵט:

*

פרק יד, פרק 'הזיז', ובו ז משניות

א

הַזִּיז מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה כָּל שֶׁהוּא. הַגִּזְרָה וְהַגַּבְלִית בְּפוֹתֵחַ טָפַח. אֵיזֶהוּ הַזִּיז, שֶׁפָּנָיו לְמַטָּה. כְּמִין לוּחַ יוֹצֵא מִן הַכֹּתֶל לַחוּץ וְרֹאשׁוֹ כָּפוּף לְמַטָּה לָאָרֶץ לְצַד הַפֶּתַח, הִלְכָךְ מִצְטָרֵף אָהֳלוֹ עִם הַפֶּתַח וּמֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּכָל שֶׁהוּא וַחֲשִׁיב כְּאִלּוּ יֵשׁ בּוֹ פּוֹתֵחַ טָפַח, וְאִם טֻמְאָה תַּחְתָּיו הַבַּיִת טָמֵא, שֶׁרוֹאִין רֹאשׁוֹ הַכָּפוּף לְמַטָּה כְּאִלּוּ הִגִּיעַ לָאָרֶץ, וּמֵבִיא טֻמְאָה שֶׁתַּחְתָּיו לְצַד הַבַּיִת. **וְהַגִּזְרָה, שֶׁפָּנֶיהָ לְמַעְלָה.** רֹאשָׁהּ כָּפוּף לְמַעְלָה וְאֵין אֹהֶל שֶׁלָּהּ מִצְטָרֵף עִם הַפֶּתַח, הִלְכָךְ בָּעְיָה פּוֹתֵחַ טָפַח.

וְגַבְלִית. מְפֹרָשׁ בַּתּוֹסֶפְתָּא כְּלִי שֶׁמַּנִּיקָה מִכָּאן וּמִכָּאן וּמְשַׁיֵּר מִן הָאֶמְצַע.

וּבַמָּה אָמְרוּ הַזִּיז מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה כָּל שֶׁהוּא, בְּזִיז שֶׁהוּא גָבוֹהַּ מִן הַפֶּתַח שְׁלֹשָׁה נְדָבְכִין, שֶׁהֵם שְׁנֵים עָשָׂר טָפַח דִּשְׁעוּר כָּל נְדָבְכָךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְנִדְבָּךְ הוּא שׁוּרָה שֶׁל בְּנִין אֲבָנִים. **יָתֵר מִכָּאן, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טָפַח.**

הָעֲטָרוֹת - אֲבָנִים סְדוּרוֹת בְּעִגּוּל בּוֹלְטוֹת מִן הַקִּיר לְמַעְלָה מִן הַפֶּתַח כְּעֵין כִּפָּה לְנוֹי, וְהֵינוּ עֲטָרָה, **וְהַפִּתּוּחִים** - שֶׁעוֹשִׂים מֵאֶבֶן עַל הַפֶּתַח אוֹ עַל הַחַלּוֹן לְנוֹי, וּפְעָמִים שֶׁבּוֹלְטִים מִן הַחַלּוֹן וּמִן הַפֶּתַח טָפַח אוֹ יוֹתֵר, **מְבִיאִין אֶת הַטֻּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טָפַח:**

ב

זִיז שֶׁעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה בְּפוֹתֵחַ טָפַח. הָכָא מִירֵי שֶׁנִּסְתַּם הַפֶּתַח, וּמְשׁוּם הָכִי בָּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה בְּזִיז פּוֹתֵחַ טָפַח. וְהָכִי מַשְׁמַע בַּתּוֹסֶפְתָּא.

שֶׁעַל גַּבֵּי הַחַלּוֹן, רוּם אַצְבָּעַיִם, שֶׁעַל גַּבֵּי מִלֹּא מַקְדֵּחַ, כָּל שֶׁהוּא. כְּלוֹמַר בֵּין חַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ רוּם אַצְבָּעַיִם כְּגוֹן שִׁירֵי הַמָּאוֹר, בֵּין חַלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ מִלֹּא מַקְדֵּחַ כְּגוֹן הָעוֹשֶׂה מָאוֹר בִּתְחִלָּה, זִיז שֶׁעַל גַּבֵּי שְׁנֵיהֶם בְּכָל שֶׁהוּא.

רַבִּי יוֹסֵי **אוֹמֵר, מְלֵאוֹ.** חִלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ רוּם אֶצְבָּעַיִם, זִיז שֶׁלּוֹ שִׁעוּרוֹ בְּאֶצְבָּעַיִם. וְחִלּוֹן שֶׁשִּׁעוּרוֹ מְלֵא מַקְדֵּחַ זִיז שֶׁלּוֹ נַמִּי מְשַׁעֲרִינַן בִּמְלֵא מַקְדֵּחַ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

ג

קָנָה שֶׁעַל גַּבֵּי הַפֶּתַח, אֲפִלּוּ גָבְהַּ מֵאָה אַמָּה, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה כָּל שֶׁהוּא - אַף עַל גַּב דְּזִיז שִׁעוּר גָּבְהוֹ מִן הַפֶּתַח שְׁנֵים עָשָׂר טְפָחִים, בְּקָנֶה הֶחְמִירוּ מִשּׁוּם דְּמִטַּלְטֵל, **דִּבְרֵי** רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי **אוֹמֵר, אַל יַחְמוֹר זֶה מִן הַזִּיז.** וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי סָבַר דְּאֵין לְהַחֲמִיר בְּקָנֶה יוֹתֵר מִן הַזִּיז, וּלְמַעְלָה מִשְּׁנֵים עָשָׂר טְפָחִים שִׁעוּרוֹ בְּפוֹתֵחַ טֶפַח. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי:

ד

זִיז שֶׁהוּא סוֹבֵב אֶת כָּל הַבַּיִת וְאוֹכֵל בַּפֶּתַח שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, זִיז. שֶׁהוּא רָחָב טֶפַח וְסוֹבֵב אֶת כָּל כָּתְלֵי הַבַּיִת מִבַּחוּץ, וּכְנֶגֶד הַפֶּתַח אוֹכֵל שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת וְעַל שְׁאָר הַפֶּתַח אֵין זִיז. שֶׁאִם הָיָה אוֹכֵל כְּנֶגֶד הַפֶּתַח טֶפַח הָיָה הַבַּיִת טָמֵא לְדִבְרֵי הַכֹּל,

טֻמְאָה בַבַּיִת, כֵּלִים שֶׁתַּחְתָּיו טְמֵאִים בְּהָא לֹא פְּלִיג רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כִּדְפָלֵיג בְּסֵיפָא, לְפִי שֶׁדַּרְכָּהּ טֻמְאָה לָצֵאת. **טֻמְאָה תַּחְתָּיו,** רַבִּי אֱלִיעֶזֶר **מְטַמֵּא אֶת הַבַּיִת** כֵּיוָן דְּזִיז חָמוּר שֶׁמְּטַמֵּא בְּכָל שֶׁהוּא, מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת בְּשָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, **וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַהֵר.**

וְכֵן בְּחָצֵר שֶׁהִיא מְקֻפֶּפֶת אַכְסַדְרָה. וְהָאַכְסַדְרָה אוֹכֶלֶת בַּפֶּתַח שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, טֻמְאָה בַבַּיִת, כֵּלִים שֶׁבָּאַכְסַדְרָה טְמֵאִים. טֻמְאָה בָאַכְסַדְרָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא הַבַּיִת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַהֵר. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

***

ניתן להשיג את הגליון במאגר העלונים הממוחשב של 'דרשו', 'לדעת עלונים', וכן במייל -

2711526@GMAIL .COM או בטל' 05276-00532

הארות הערות ותיקוני טעויות יתקבלו בברכה

כל הזכויות שמורות. ©